

I ett samtal, om installationskonst för så där tio år sedan, med förre luleåbon och intendenten på Liljevalchs konstsalong - Folke Lalander, nämnde han något som han skulle vilja se iscensatt som den ultimata installationen. Han berättade livfullt om ett gammalt foto från Luleå hamn där hela fjärden var fullsmäckt med ångbåtar som låg på redde i väntan på hamnplats.

- Det skulle man verkligen kunna kalla installation, tyckte han. Själv hade jag sett bilden i någon minnesskrift eller var det kanske ett vykort. Nu visas originalet i övre salen på Konstens Hus. Det är ett panoramafoto av fotografen F.H.Berg taget den 23:e oktober 1916 som visar ett 40-tal båtar liggande på redde i södra hamnbassängen. Bredvid den bilden hänger en målning av skeppsklareraren Georg Grahn målad 1925 med nämnda foto som förlaga. Bilderna ingår i en utställning som skildrar Luleå sett genom konstnärens öga. De äldsta bilderna i utställningen är av Otto Hesselbom en dalslänning som 1876 skickats upp av Evangeliska fosterlandsstiftelsen som kolportör till det ogudaktiga Norrbotten. Här fann han dock annat än blott den andliga kärleken. Han kom att gifta sig med Gäddviksflickan Johanna Magdalena Englund och blev på så sätt norrbottning för en tid. Några av hans tidiga verk kom därför att vara vyer från vår landsända. Två bilder av hans hand skildrar Luleå 1887-88 efter den stora stadsbranden. Efter åren i norr kom han att återvända till Dalsland och måla nationalromantiska motiv som till och med gav medalj på Parissalongen 1900.

L.A. Bergbom 1861-1933 är en annan av stadens tidiga skildrare. I en av hans målningar från Norra hamnen ser man den gamla Gustavskyrkan stå högst upp på stadsholmen. Eftersom han var blott sexton år då samma kyrka brann ner kan man på goda grunder anta att bilden är målad efter fotografi. Motivet lär finnas i många upplagor. En annan mer impressionistisk vy från Norra hamnen målar luleåkonstnären Emil Antman upp i ett koloristiskt landskapsmåleri typiskt för sin tid. Samtida med honom är luleåskildraren C.G.Nordin, som visar småstadsidyllen i två små sobra målningar. Salutorget från 1947 och Tullgatan från 1949. På sextioalet är Ingemar Callenberg konstnärsnamnet på allas Luleåbors läppar. Hans bidrag till utställningen är en fin målning av Bergnäbron från 1968. Han var mycket av en allroundkonstnär men väl mest känd för sina utsmyckningar. Småstadens många numer försvunna trähus dokumenterades i en teckningsutställning av Jette Andersen visad 1984 på Norrbottens museum. En del av dessa fina blyertsteckningar återser vi än en gång i den här utställningen. Malmbergskonstnären Tord Pettersson sammanfattar mycket av idén med en visning av det här slaget, i sin "fönsterutsikt över Luleå". Det finns en igenkännandets glädje i den här typen av skildringar som gör dem publikt intressanta. Är de dessutom konstnärligt välgjorda får dokumentationen en ytterligare dimension som vidgar upplevelserna.

Själv översköls jag av minnen då jag ser Gudrun Nilssons bild av ångfärjan "Trafik". Bergnäbron var inte byggd och jag fick som som fyraåring åka tåg från Boden till Luleå. På väg till färjeläget hade jag fått en lakritsklubba i form av ett negeransikte som jag förnöjt slickade på när jag till min stora förundran möter blicken hos en livs levande neger på andra sidan vägen kommande från färjan. Som om det inte var nog när färjan tutande och frustande lade till på andra sidan älven föll en matros i sjön när relingen fälldes ner för passagerarna. Världen var dramatisk, spännande och utesägligt märkvärdig. 52 år senare får en bild mig att minnas att den fortfarande är det.

Bertil Sundstedt